

Mășina Nouă

Organ al Partidului Național-Liberal.

Partidul național-țărănesc
va ține conferințe regionale.
E în tradiția partidului re-
gionalismului.

Anul V. — Nrul 41

Apare săptămânal sub conducerea unui comitet

Arad 7 Octomvrie 1928.

Până când și până unde?

Deja de ani de zile nu ne mai facem nici o iluzie despre așa numit „partidul național-țărănist” a dlui Maniu și Mihalache, opinia publică românească fiind pe deplin edificată despre mentalitatea hibridă a acestui consorțiu.

Boicotarea marilor acte istorice, neparticiparea la încoronarea dela Alba-Iulia, al primului Rege al tuturor românilor, obținerea dela festivitățile în cinstea eroului național al Ardealului, când la mormântul lui Iancu marile nostru Rege Ferdinand a dat satisfacție istorică acestuia, — depunând omagiul unui neam întreg, acolo adunările populare recente, unde braț la braț se pupau cu comuniștii, Cristescu plapunarul, cu Moscoviciu cu Craclia și ceilalți bolșevici patentați, mutismul fățarnic și trădător de neam cu care au demonstrat contra proclamării de rege a lui Mihai I. aventura dela Alba-Iulia cu cortegiul celor 200 țigani și complotul contra siguranței statului cu comuniștii de pe Valea Jiului, cu cari au atacat cu arme armata română și autoritățile române, — toate acestea fapte au convins pe toți acei cari își iubesc neamul că acest partid care uzurpează numele de „național-țărănist” este partidul dușmanilor țării românești.

Dar nici odată nu am îndrăznit a crede că există în țara românească un partid politic românesc, care să aibă îndrăzneala ca fățiș și în public să aprobe comploturile și atentatele îndreptate contra statului și existenței neamului românesc.

Așa se vede însă că partidul de sub conducerea nefericitului Ghiuică dela Blaj a ajuns pe

ultima etapă pe povârnișul apucată. s'a aruncat cu totul în brațele comuniștilor, urmând să proclame fuziunea cu aceștia, luându-și numirea care într-adevăr îi compete de *Partidul național-țărănesc-comunist*.

Că așa este, ne face deplină dovadă ziarul lor „Cuvântul” Nr. din 8 Sept. cor. care cu litere cât pumnul anunță sub titlu: „Marele proces comunist dela Cluj” că în ziua de 10 Sept. 1928 se va începe dezbateră senzaționalului proces al complotiștilor dela Oradea. Acuzați sunt: Orbán Ferencz, Feldman Sándor, Nagy Károly, Schmidt János, Dr. Rozvány Jenő, Dr. Szántó Dezső, Kálmán Mihály, Müller Ernest, V. Sándor, Dr. Habos Sándor, Lázár Jenő, Schwartz Isac, Steinhardt Isac celebriități.

Urmează apoi ce este mai interesant:

Lista apărătorilor:

Dr. Dobrescu președintele uniunii avocaților din București, șeful organizației țărăniste din București. C. Costa Foru publicist căruia în anul trecut, pentru complotul cu dușmanii țării, inimoșii studenți i-au dat o lecție cuvenită din care a învățat nimic: Pompiliu Ioanițescu deputat, lea-dărul național țărănesc din Cameră; Adrian Popescu deputat, șeful național-țărăniștilor din Tg.-Mureș, Iustin Marcu deputat, președintele organizației județene din jud. Arad, Alexandru Zissu București, Leon Băraia București, Almăjan Deva, Aurel Lazar din Oradea, C. Vicol București, etc. etc., toți deputați foști deputați național-țărăniști celebriități și lea-dării partidului național-țără-

nist. Va se zică partidul național-țărănist în mod oficios ia apărarea comuniștilor!

Că așa este și că partidul național-țărănist și-a însușit complect ideile lui Lenin și Trozki și se identifică cu bolșevismul, se confirmă și mai bine prin faptul că nu numai casi apărători dar și ca martori, șefii partidului au sărit în apărarea complotiștilor bolșevisti.

Altfel între mulți alții s-a prezentat și Dr. Vaida Voevodul care sub jurământ a spus că bolșevismul este un partid politic care nu trebuie să fie perzecat în țara românească și s-a lăudat apoi că el l-i apără pe comuniști în toate procesele ca martor așa că lumea îl consideră și pe el de comunist.

Tot asemenea și dl apărător Dr. Aurel Lazăr șeful național-țărăniștilor dela Oradea premărește ideile comuniste casi ceva idei moderne, care acum se ciocnesc cu ideile învechite ale organizației sociale actuale.

Ce înseamnă aceasta? Nici mai puțin, decât că partidul național-țărănist se identifică cu complotul săvârșit de comuniști contra siguranței statului român, și în corpore le ia apărarea contra justiției române.

Și acest partid mai are obrazul să stea în fața opiniei publice românești, să ceară puterea și dreptul de a conduce țara românească, girându-se de reprezentantul poporului român.

Și după aceste fapte de trădare de patrie, mai poate exista

un singur suflet românesc care să dea spriginul său acestui partid politic, care se identifică cu complotiștii și comuniștii contra statului român?

Unde este opinia publică românească care să-și facă datoria și să măture pe trădătorii de neam din viața politică românească?

Di Vaida Voevod de Marsilia care laudă atât bunătatea legilor din Ungaria și a regimului Arpădian, să le spună tovarășilor lui, — că oare de Dsa în mult regretata Ungaria, — ce s-ar fi întâmplat cu acel partid politic care pe față s-ar fi fost identificat cu trădătorii de neam și complotiștii contra siguranței statului?

Și în care stat și țară s-ar tolera astfel de lucruri?

Oare numai nenorocita aceasta de țară românească este datoare a suferi toate palmuirile dela toți ticăloșii și aventurierii și trădătorii de neam?

Oare acest pământ udă cu sângele și lacrimile moșilor și strămoșilor noștri, este singurul în lume unde prin minciună și șarlatanie poți opera în jos față de masele largi a poporului mințind naționalismul, iar de fapt identificându-se cu trădătorii de țară și cu dușmanii națiunii, pregătind distrugerea neamului românesc?

Intrebăm îngrijați de soarta unui neam, care are nefericirea de a avea un asemenea partid politic: *Până când și până unde?*

Din „Dreptatea”

„In figurile agoniei, guvernul pare cuprins de un delir specific.”

Cunoaștem de mult stilul acesta, dela Caștavenca; dar dacă e vorba de frigur și delir, ni se pare că cei cari visează cu ochii deschiși și aiurează de zeci ani, sunt cei realmente rău bolnavi.

Pentru Neam și pentru Lege.

Fragmente din discursul părintelui senator Dr. Gh. Ciuhandu. ținut la Senat.

...Remarc două fenomene istorice din trecut, absolut deosebitoare, cari au avut loc din punctul de vedere al politicii religioase de Stat, dincoace și dincolo de Carpați. Pentru că, d-lor senatori, noi nu vom avea să legiferăm numai pentru reglementarea unor anumite stări momentane de ordin religios politic, ci va trebui să ne gândim și la aceea, că prin legea cultelor se croiesc și se așază temelile unei politicii religioase de Stat.

De aceea chestiunea trebuie să o privim mai adânc și mai complet.

În trecut, la poalele Carpaților, cari erau hotar politic despărțitor de frați, se ciocneau în materie de culte două tradiții, două concepții de Stat, deosebitoare. Una din acestea, era larga toleranță religioasă, ortodoxă și românească, din principatele române de odinioară, iar cealaltă concepție era

reprezentată prin sistemul de Stat ungar, de persecuție religioasă. Cea dintâi concepție, aceea de toleranță a ortodoxiei neamului nostru, ne-a creat prieteni; iar intoleranța ungară, îndreptată împotriva românilor ortodocși ardeleni mai cu seamă, a creat martiri ai ortodoxiei, din toate părțile vieții noastre sociale restrânse de atunci dela episcop biciuit în public și până la preoții maltratați în fei și chip, până la ceata de țărani, ca martirul Nicolae Oprea dela Săliște, Sibului, mort după o lungă robie de 30 de ani în temnița din Kufstein din Austria.

De ce subliniez această deosebitoare concepție de politică religioasă? poate fi întrebarea. Să răspund.

Întâi, pentru că aceia dintre d-voastre cari ați crescut în larga libertate și în spiritul tradiției de toleranță religioasă românească, nu ne-ați înțeles pe deplin pe noi cei ce, mai ieri numai, ieșirăm din jug politic străin și am adus cu noi, în noua patrie de mândrită de suflătele noastre, un *mă-nunchiu de ponoase și dureri istorice,*

cari vor trebui ascultate și vindecate. Dar accentuez această deosebire de concepție și pentru un alt motiv care este: că pe lângă doririle și durerile noastre, mai aducem și o seamă de *experiențe politice religioase*, câștigate într'un Stat străin, o seamă de experiențe, de cari Legislativa țării va trebui să ție seamă, pentru a croi pentru viitorul sigur al țării îngrădiri legiuite, chemate a înfrână și chiar de a preveni orice fel de agresiuni din partea celor ce nu se simt încă destul de bine între frontierele Statului român.

Pentru a fi și mai bine înțelese, voi trata mai întâi chestiunea din partea ce privește trecutul bisericii ortodoxe din fostul Stat ungar și nu mă voi raporta la ceace d-voastră știți mult mai bine ca mine, că în Principatele române, de când avem o istorie a lor, nu s'a pomenit de apăsarea a nici unui cult.

Cu totul altmintelea s'a petrecut lucrurile vieții religioase în Statul ungar. În Ungaria, chiar dela începutul or-

ganizării sale ca regat, la anul 1000, Statului ungar l s'a imprimat, prin însăși *legiuirea de Stat*, prin cele dintâi două decrete ale regelui Ștefan I, supranumit Sfântul, caracterul de Stat catolic, cu o notă pronunțată în spiritul bisericii papale. Insuș decretul regal vorbea despre primatul papei dela Roma și de fapt la 2—3 ani dela constituirea regatului, începe prigonirea ortodoxiei, prigonire ce nu a mai încetat, până la surprarea recentă a Statului ungar.

Sistemul de politică religioasă a fost deci acela al bisericii papale, sistem ce însemnă prigonirea bisericii ortodoxe, care era reprezentată aproape exclusiv prin poporul român din fostul Stat ungar.

Dar istoria nepreocupată, prin numărările sale dovezii, ne este bună mărturie și în privința aceea, că în vremea în care politica religioasă a Statului ungar avea o pronunțată notă de agresiune, care a provocat chiar exoduri de români ortodocși pentru a se așază dincoace de Carpați, alți

BISERICA.

Evangelizând..

Dumineca XX-a după Rusali

„Tânărul, ție zic, scoală-te”.
Luca VII 14.

Șirul de pericope-recepte ale evanghelistului-medic, ici colea este împesitritat cu câte-un tablou eșit de sub artisticul penel al evanghelistului-pictor. Știm doar că sub amândouă raporturi evanghelistul Luca urmărește aceeași țință: Mântuitorul Isus.

Tabloul de față este smuls din pitoreasca podgorie a Taborului. Alături de șoseaua Nazaret-Vitania, la poalele Taborului se află orașelul Nain. Cătu pacinic cu locuitori milostivi. Aerul răcoros îl îmbracă în miresme purtate din spre pădurile Hermonului, a cărui adiere șoptesc despre eremitul ce trăia pe acolo și se nutreă cu miere de vespe... Departe de păcatoasele obiceiuri ale străinilor, cei din Nain trăiau în vechile tradiții inspirate de Profeți și păstrate cu cuvioșie de cucernicii preoți. Și azi, poporul, se găseă în muncă sufletească: rugăciuni conzolatoare înălțau spre cer în jurul văduvei milostive ce-și îmbracă în giulgiuri de mormânt pe unicul ei fiu. Durerea nemărginită a mamei părăsite se scurge în râuri de lacrimi, ce se pronesc pe un moment în cursul prohodului preoților. Convoitul pornește apoi spre poarta cetății luând drumul cimitirului.

Peste cântecul de jale răsună glasul de tânguire ale mamei. Tocmai în dreptul porții, convoitul se oprește.

— Vre-o slujbă religioasă? Glasul de preot a amuțit.

— Galileenii din față ne țin calea?... Tângulirea mamei încetează

— „Tânărul, ție zic, scoală” — se aude și din racla coșciugului se ridică cel ce fusese mort și începe să vorbească cu cel ce îl strigase.

Mântuitorul îl la de mână și îl predă mamei sale — viu.

Acesta este tabloul ce ne stă în față și care are ca titlu cuvintele:

Tinere, ție zic, scoală!

În fața acestui tablou stăm și noi și chibzuiim... Ce să admirăm mai ales în frumusețea lui desăvârșită? Minunea ce-o săvârși Mântuitorul? — Ori chipul Lui blând și înfățișarea Lui plină de

Veacul nostru nu mai știe să admire lumină?

minuni. Minunile evanghelice sunt întâmplinate de zâmbet pretutindeni. Surmenați de ravagiile științii moderne,

omul veacului modern nu mai crede în atari minuni.

Nu poate însă lăgădui, acest om al negațiunii religioase, *necesitatea mândrierii*. Aceasta nu o poate da știința ori cât de avansată ar fi ea. Fiul văduvei din Nain nu-l mai putea redă viu nici cea mai desăvârșită știință a veacului ultramodern. Aceasta-o putea face numai și numai *credința* mamei, de care i-a fost milă Mântuitorului. Din milă pentru mama lovită atât de amar se ridică în văzduv cuvintele de înviere: Tinere, scoală!

Câți tineri nu zac și azi în coșciugurile inerte, neînsuflețiți, lăpădându-și sufletele aruncate prin atâtea locale?! Cu trupurile vestezite, lipsiți de focul lăuntric trec prin viață fără nici un entuziasm, ori ideal; poartă trupul molatic întocmai bătrânilor gârboviți de ani. Acești moșnegiți cu vreme din cauza absenței sufletului își dă trista priveliște a tinerului din Nain purtat în coșciug pe umerii ciocilor.

Doamne, nu ți-e milă și de aceștia? Nu le strigi și lor: *scolati*? Ori nu mai este cine să-i deplângă la căpătăiul coșciugului în care zac cu sufletele lăpădate? Chiar părinții lor adeseori sunt mândri de lipsa sufletului acestor odrasle!

Vai vouă părinților, cari suferiți pe fii voștri fără de suflet; asupra voastră se va răsbună necredința lor! Amar vouă mamelor, care zâmbiți în fața cuvintelor de ocară ieșite din gura fiilor voștri fără Dumnezeu, lacrimi de căință amară veți vărsa din această pricină a lăpădării de Mântuitorul!

Și Lui să-i fie milă de voi? El să vă învie fiii voștri?!

Librăriile sunt asaltate de voi cari cheltuiți mii și mii pe cărțile și uneltele de studiu ale fiilor voștri. Care dintre voi s'a gândit să le cumpere și vre-o *carte de rugăciune* ori *Sfânta Scriptură* pentru edificarea sufletească a acelor tineri?

Despărțindu-vă la gară de copiii cari pornesc la oraș, continu le tocați în urechi: învățați, învățați; zisu-leați cândva și *rugăți-vă lui Dumnezeu*, că numai așa veți avea spor în învățatură?

Să nu ne mirăm deci, dacă azi nu

se mai întâmplă *minunea învierii* tinerului, ca și odinioară a celui din Nain.

Din noi am lăpădat deodată cu sufletul și pe cel ce săvârșește minuni. Zădarnic bate la poarta sufletului nostru Mântuitorul, nimeni nu-i deschide, fiindcă nimeni nu-i înlăuntru: E gol și pustiu.

Pictorul Luca, Sfântul Evanghelist, vrea să umple cu o galerie măiastră de tablouri golul pustietății din inimă. Să așezăm acest tablou acolo la locul cuvenit. El umple un gol simțitor atât în inima părinților, cât și a fiilor. Umplând acest gol pregătește cu încetul calea spre *trezirea sufletească* desăvârșind în suflet icoana Mântuitorului, care ne zice „scoală” și noi ne simțim vii.

Mamele, azi atât de nemângăiate din pricina faptelor și purtării fiilor lor, să verse lacrimi de căință în fața trupurilor vii, dar fără de suflet ale acelor odrasle, cerând mila celui ce poate s'o reverse întocmai, ca și odinioară asupra văduvei din Nain. Să se umple însă și de cutremur slăvind pre Dumnezeu și grăind împreună cu cei ce au fost de față la minunea săvârșită la poarta cetății din Nain: *Proroc mare s'a sculat ntru noi, că a cercetat Dumnezeu pe poporul său.*

C. Turicu.

Prim. com. Pecica.

No. 2147—1928.

PUBLICAȚIUNE.

Primăria comunei Pecica aduce la cunoștință generală, că în 3 Noiembrie 1928 ora 10 a. m. se va ținea licitație publică pentru confecționarea hainelor de iarnă a guarzilor și servitorilor comunali 12 perechi, și furnizarea a lor 12 perechi cisme cu oferte închise.

Licitatia se va ținea în conformitate cu art. 10—83 din legea contab. publ.

Pecica, la 25 Sept. 1928.

No. 727.

Primăria.

Au sosit noutățile de
în mare asortiment la
STRASSER
prăvălie de modă
vis-à-vis cu biserică Luterană.

de odată cu primele începuturi de viață politică de Stat, poporul român, ospitalier și tolerant, primește cete de străini și de eterodocși și le îngăduie frățeste să-și ducă mai de parte viața lor sufletească netulburată.

Mal departe: În vreme ce după exodurile de români ortodocși din Ardeal trecuți dincoace, românii ardeleni sunt robiți în sensul adevărat al cuvântului printr-o draconică legiuire numită a Aprobatorilor și a Compilatelor și erau legați de glie și desmoșteniți de orice umbră de avere și libertate, tot atunci, larga inimă românească și toleranța a poporului român de dincoace de Carpați, îngădui tuturor celor de altă credință să-și ridice, liberi și neîmpedecați, pompoase clădiri bisericesti și să circule prin țară preoții și misionarii lor, pentru a-și întări coreligionarii în credință.

În scurt pe când sistemul politic și religios unguresc ne pustia Neamul și Biserica ortodoxă cu fier și cu foc, iar în privința aceasta nu lipseau nici

ațările papilor dela Roma, tot atunci politica religioasă a Principatelor române nu privea cu același ochi răi la înfiriparea unui *catolicism de o nuanță mai înfelegătoare* și mai plină de recunoștință către pământul românesc ce-l adăpostea.

Când fac această caracterizare, mi se pare a fi numai în logica istoriei, când cred că și în zilele noastre trebuie să facem o deosebire oarecare între dărzul catolicism de proveniență ungară — *prea dărz* și, uneori, prea puțin asociabil Românismlui, chiar și atunci când el svăcnește în inimi hrănite cu sânge românesc — și între catolicismul format pe pământul românesc și în tradiție de limbă și de toleranță românească.

Dar din prilejul acestei legiuiri noi mai avem de cântărit și alte momente din trecut, precum și considerații penzive viitor.

Cât pentru ilustrarea trecutului, sunt clasice cuvintele mitropolitului greco-catolic Alexandru Sterca-Șulț, care, la una din adunările politice ardelen.

după jumătatea veacului trecut, arată în colorii vii suferințele și pierderile poporului român ardelen, sub raportul etnic, în folosul catolicismului și al protestantismului. Aceasta este una din cele mai dureroase răni ale trecutului poporului român din Ardeal, a cărui istorie a fost scrisă cu sânge și lacrimi, vorba d-lui N. Iorga.

Să se știe însă, cu acest prilej de legiferare că biserică ortodoxă română și neamul românesc ortodox din Ardeal țin seama, în conturile lor, de aceste pierderi religioase și etnice, și nici odată nu vor uita furtul de suflete săvârșit de catolicismul și protestantismul unguresc, furt care a făcut ca poporul român ortodox de peste munți să nu aibă nici pe departe azi proporția numerică în raport drept cu celelalte națiuni și confesiuni din Ardeal.

Pornind din această premisă a istoriei, gândul nostru de viitor trebuie să încadreze prevederi largi sub raportul intereselor noastre naționale. Va trebui să drămuim faptele trecutului și năzuințele din viitor ale po-

CERCETAȚI
restaurantul meu,
mutat în Str. Spiru Gh. 21
unde am aranjat un local modern
cu sala de
Restaurant și Separe.
Se servesc vinurile cele mai
bune, bere la pahar și sticlă.
Mâncări alese, calde și reci.
IOSIF HEGHEDUS.
No. 726.

S-a deschis
Prăvălie nouă
de PEȘTE
unde se poate căpăta zilnic
toate felurile de pește
proaspăt și sărat în angro
și detail la
No. 724
M. Abramovici
Str. Matei Corvin No. 1.
Lângă Farmacia WEISZ.
Rog observați bine Firma mea!

Nr. 733

LA Canada—Argentina
Uruguay și Statele-Unite
cu vapoarele cele mai
bune și luxoase.
Informațiunile gratuite
Norddeutscher Lloyd
F. Missler
Arad, Bul. Regele Ferdinand 63-65
visavis de gara Electrică.

Citiți și răspândiți
ziarul
„TRIBUNA NOUA”

poarelor și confesiunilor, cu cari am avut de furcă în trecut. Grăbesc a vă încredința, d-lor senatori, că nu mă gândesc la nici un fel de represalii ori la vrea propagandă vinovată, pentru a recuceri sufletele ce am pierdut în decursul atâtor veacuri, ci mă gândesc, simplu de tot, la un lucru inofensiv: ca în cadrele unui program de politică națională și religioasă de Stat să nu uităm ce am pierdut și să nu se considere ca lichidat procesul nostru din trecut pentru atâtea suflete ce am pierdut, ci prin legea cultelor să lăsăm larg deschisă calea pe care să meargă istoria noastră spre soluționarea acestui proces. Deci, legea cultelor să încadreze, cu privire la treceri de piidă, măsuri largi depe urma cărora să se poată înlesni restabilirea unității noastre religioase și ierarhice românești, ce am trăit o în aceeaș legătură cu toți frații de pretutindeni până înainte de căderea Ardealului în mâna Habsburgilor catolici.

Spun acest lucru, d-lor senatori, pentru că — de vreo 25 de ani de când mă ocup și eu, pe cât pot, de istoria

Un scurt istoric al clubului sportiv român „Gloria“ C. F. R. din Arad.

În ziua de 7 Oct. a. c. se îndeplinește 15 ani dela înființarea Asociației Sportive Române „Gloria Cfr.“ din Arad, care ani de-a rândul a fost sâmbura de vest a românismului, care a vegheat necontenit asupra cauzelor și intereselor românești de pe aceste plaiuri.

Înainte de aceasta cu o decenie în anul 1913 Aug. 24, tinerimea română din Arad și jur, iubitoare de sport s'au adunat pentru prima oară, cu scopul de a pune temelii veștii sportive de aici. Până la această dată, tinerii noștri românași, siliți de împrejurări au fost înscriși la diferite societăți și cluburi ungurești din Arad, iar parte din ei, făceau sport în cadrele școlarelor cu elevi. În sufletul lor tineri însă întoldeauna de câteori se întâlneau, se manifesta un dor nestins de a forma un club românesc, unde să domineze adevărat spirit românesc „vorba dulce românească“ și unde să-și poată desfășura fiecare tainele sufletului încătușat de lanțul robiei Arpadiene.

Idea, nutrită de tineretul nostru și un grup de inimoși români, pe timpul acela era cam îndrăzneți, fiind cunoscută cruzimea cu care tratau maghiarii asemenea chestiuni de manifestație a vieții românești. Pe lângă toate acestea, cu credința în Dumnezeu, s'a început organizarea clubului român „Gloria“ și datorită entuziasmului românilor de aici, în 14 Aug. 1913 a avut loc adunarea generală de constituire, la care s'au prezentat peste 100 sportmani români, fericiți, că și-au ajuns întrucâtva scopul de mult dorit.

Adunarea generală, cu unanimitate de voturi a primit propunerea că, clubul să primească numirea de „Gloria“. Astfel s'a înființat unul din primile cluburi românești din țara ungurească de atunci. Tot din adunarea generală de constituire, s'a alcătuit statutul clubului, cari s'a trimis guvernului maghiar spre aprobare.

Știindu-ne acum club, am fi început antrenările și mișcarea sportivă a tinerilor, însă a obvenit un lucru greu,

la care nimenea nu s'a gândit înainte. N'avem arenă de sport, unde tineretul nostru dornic de sport să poată face antrenările. În urmă, la propunerea unora din Pârmeava, am primit să jucăm și să facem antrenările pe câmp liber, fără știrea autorităților, avându-ne bine cu vigiul de câmp. În cele din urmă însă, vigiul, nu știm din ce motive, a început să persecute băieții noștri, astfel că, am rămas iarăși orfani și alungați de pretutindeni.

Mai târziu, după mari intervenții ni s'a îngăduit de către Societatea de Gimnastică din Arad (ATE) pe hârtie ca săptămânal odată să folosim terenul de football, ce l'au primit dela oraș. Deși, pentru o antrenare serioasă era prea puțină o zi, totuși-ne am bucurat, că în fine, avem și noi un local unde se ne putem desbrăca și antrena cu atât mai vârios, că scopul nostru era să însușim ceva dela cluburile ungurești și să ne specializăm, de care aveam nevoie, că ne pregăteam pentru primul concurs de football. Când însă fotbalistii noștri s'au prezentat pentru prima oară pe arena sportivă ATE, spre a face antrenamentul cuvenit, în loc să fie primiți cu ospitalitate de camarazi ai sportului, cari lucrează pentru aceeași idee, în loc să aștepte arena liberă în ziua promisă clubului, au aflat acolo o ceată de judecători, membrii Societății de Gimnastică, cari când au văzut pe ai noștri, cu nerușinare obraznică au început să-i hui-duiască și să-i batjocorească în modul cel mai ticălos. Sufletele noastre, s-au strâns de durere, făcându-ne să simțim podoarea falșității și a disprețului acestor barbari. Am fost cu toții răniți în suflet și revoltați de această primire, însă n-am manifestat și ne-am simțit siliți ca să începem din nou pribegia pe locurile de pășune de pe câmpia de lângă pădure.

În luna Septembrie, a anului 1913 toluși am avut o întâlnire, cu echipa de football a societății „Petru Maior“ din Budapesta, pe care am învins-o la 3:0. Aceasta a fost prima manifestație sportivă din partea noastră, a româniilor din Arad.

Până aci, figurăm ca „tinerimea română din Arad“, până când, în anul 1914 Maiu 11 după multe așteptări, ni s'a dat plăcuta ocaziune ca în adunarea generală să comunicăm adevăraților noștri că, ministerul de Interne maghiar, a aprobat statutele noastre. Din momentul acesta am început a lucra sub numele de „Gloria“.

Ovidiu Ionel de Goicea
Secretarul general al As. Sp. Rom.
Gloria-CFR. Arad.

Oroloage și bijuterii
cu cele mai ieftine prețuri
se capătă la firma

Csáky

Arad visavis cu biserica lutherană
No. 738

IN
prăvălia mea

se capătă permanent MEZELURI
gustoase de prima calitate, CARNE
proaspătă de VIȚEL, VITĂ
și de P O R C.

Rog onoratul sprijin:
IOAN NETEU
măcelar și cărnătar
Str. Brătianu (f. Weitzer) 5.
Nr. 725.

PRIMĂRIA
comunei Târnova.

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului de
împiecat, devenit vacant la pri-
măria comunei Târnova, publică
concurs.

Reflecții vor înainta cererile
împreună cu actele prevăzute de
Statutul funcționarilor publici, până
la data de 1 Nov. 1928.

Retribuțiile sunt cele prevă-
zute în bugetul anului 1928.

Târnova, la 28 Sept. 1928.

I. Ursulescu m. p. Gh. Deta m. p.
notar primar

Nr. 885—928 Nr. 744.

Giorapi pentru școală

Sveter, Pulover, veste
tricotate pentru bărbați,
femei și copii. Mare asor-
timent în cămăși bărbătești,
cravate, fuloare și paraplee
de mătăsă și lână, pălării
pentru bărbați, etc.
se capătă la firma

Szücs

Arad B-dul Reg. Ferdinand Nr. 63-65
vizavis cu gara electrică Arad-Podgoria

Cei cari călătoresc în
AMERICA

să meargă numai cu
unica societate Germană

Hanburg - Südamerika-
nische Dampfschif-
fahrts Gesellschaft, la
care vapoarele numai
în porturile AMERICII
de miazăzi ancorează
pentru debarcare, în
Argentina, Brazilia și Uruguay;
iar în Canada și în
— Statele-Unite cu —

„Baltic America Linie“.

Agentura IULIU KLEIN

Arad, Bul. Reg. Ferdinand 62.

În apropiere cu gara Arad-

Podgoria, lângă farmacia

„KÁRPÁTI“

Pește proaspăt
șalău, cega, crap,
și somn

se capătă în fiecare zi
la firma

IOSIF LUTWAC

ARAD
Calea Bănatului 4

Pește sărat în engros și
în detail No. 701

Au sosit Ghete și Pantofi pentru bărbați cu lei
520. Pentru Dame pantofi moderni cu
lei 460. Pentru copii cu lei 220. Funcțio-
narilor de stat le facem reducere cu 10% din prețu-
rile fixe.

Marcu Bota

magazin de ghete și modă
Arad Bul' Reg. Ferdinand No. 2.

neamului și a bisericii mele — tot me-
reu mă conving că desbinarea religioasă
din Ardeal, carea i se zice pe
numele eufemistic de „unire“ cu Roma,
embracă tot mai mult înfățișarea de
disidență națională și armura intereselor
străine.

lată un nou motiv, pentru care ne
va dura necontenit, pe noi români
ardeleni în deosebi, această desbinare,
careia marele istoric român și preot
sancționează Petru Maior, i a zis pe numele
de „meteahnă străină“.

Fixez deci restabilirea unității su-
fletești și ierarhice a românilor, ca un
postulat național, răzimat pe tradiția
multor veacuri, în cari poporul român
din toate laturile Carpaților și-a în-
ținat mâna peste frontierele politice
despărțitoare, mult înainte de străful-
terarea de o clipă a armatelor lui
Ștefan-Viteazul, și că legătura aceasta,
de fraților, în ciuda hotărârilor dușmane,
a fost precedată de legăturile orto-
doxele noastre. Dar pe lângă motivul
acesta istoric, vă rog să vă gândiți
la unul de actualitate și de viitor: cu
cât ar fi mai prielnică reculegerea, din
toate punctele de vedere, a elemen-

tuului autohton română din Ardeal,
dacă ar înceta această desbinare re-
ligioasă!

Fac, deci, și un apel în acest sens
către d-voastre, d-lor senatori, dar mai
ales către aceia cari reprezentați ra-
mura de limbă românească a catoli-
cismului desfăcut dela sânul bisericii
ortodoxe, și fac acest apel și pentru
considerența specială, că dacă art. 22
din Constituție a pus biserica greco-
catolică pe aceeași treaptă de caracte-
r național românesc ca pe biserica
ortodoxă română, a făcut-o, de bună
seamă, nu pentru a perpetua o dis-
idență religioasă și o desbinare care
slăbește corpul național și de Stat po-
litic al acestui neam, ci pentru a le
arăta amânduror bisericilor românești
că au un singur drum de făcut, acel
al intereselor naționale românești,
drum care în mod logic și firesc tre-
buie să ducă la împăcarea și recon-
topirea fraților desbinați de străini.
(Aplauze prelungite).

Pun această problemă națională, a
reconcilierii sufletești din sânul popo-
rului nostru, pentru două motive, cari

amândouă privesc întreg tatea și soli-
daritatea noastră morală și națională.

Întâiul motiv este că proiectul de
lege prevede măsuri, după cari cul-
tul catolic — la care se încadrau
până aci uniții noștri, de abea ca o
anexă — va fi considerat și constituit
în o unitate organică. Dreptul public
ungar l-a recunoscut pe uniți prin le-
gea 39 dela 1868, când le-a articolat
Mitropolia și cele două Episcopii nouă,
ca element distinct sub raportul ec-
lestastic, și numai mai târziu, depe la
1870 încoace, au încercat ungurii să-i
contopească în autonomia catolică
regiolară, făcându-i o zamă cu rom-
catolicii. Atunci uniții s'au apărat cum
s'au apărat de această primejdie, așa
că încercările ungurești, autonomice
bisericești, n'au reușit. Statul ungar
avea acel interes de-a-i face una pe
toți catolicii săi. Dar, mă întreb: Ce
interes poate avea Statul român de a
închea prin legea cultelor și prin con-
cordat această unitate organică a ca-
tolicismului în stat în paguba intereselor
naționale superioare?

Și ce temeluri are această contopire,
când însăși Constituția îi des-

parte pe românii greco-catolici de tot
cei alți catolici prin aceea că îi decre-
tează de biserica națională? Cum să
îngăduim noi deci acea amalgamizare
a tuturor catolicilor prin concordat,
împotriva spiritului împede și slovei
hotărâte din Constituție?

Prea evident fiind acest lucru, așa
cred, d-lor senatori, că am tot dreptul
să cer conștiințelor d-voastre de te-
guitori un răspuns la întrebarea: cui
folosește și cui strică această contopire
religioasă a românilor uniți cu
maghiari, cu germani și alte limbi de
confesiune rom.-catolică și cum de se
complace frații noștri în această con-
topire ce îi diferențiază de restul nea-
mului?

Celalalt motiv de ordin național, la
care mă gândeam adineoari, este deas-
emenea de ordin negativ și anume:
Alături de politica și interesele ca-
tolicismului, cari urmăresc slăbirea
solidarității noastre naționale, se
îvește o primejdie națională nouă și
foarte îndrăzneată: sectarismul, des-
pre care voiu vorbi mai la urmă.

